

**FUNDACJA
BATOREGO**

IM. STEFANA

ul. Sapieżyńska 10a
00-215 Warszawa
tel. |48-22| 5360200
fax |48-22| 5360220
batory@batory.org.pl
www.batory.org.pl

Warszawa, 21 marca 2013 roku

Szanowny Pan
Prof. Andrzej Rzepliński
Prezes Trybunału Konstytucyjnego
Al. J. Ch. Szucha 12a
00-918 Warszawa

Dot. sygn. akt Kp 1/13

Szanowny Panie Profesorze,

Na podstawie § 29 pkt 2 Regulaminu Trybunału Konstytucyjnego, stanowiącego załącznik do uchwały Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Trybunału Konstytucyjnego z dnia 3 października 2006 r. (M.P. z 2006 Nr 72, poz. 720) Obywatelskie Forum Legislacji działające przy Fundacji im. Stefana Batorego zwraca się z uprzejmą prośbą o wystąpienie przez Prezesa Trybunału Konstytucyjnego do naszej grupy ekspertów o zajęcie stanowiska i przedstawienie Trybunałowi Konstytucyjnemu „opinii przyjaciela sądu” (*amicus curiae*) w sprawie wniosku Prezydenta RP (sygn. akt Kp 1/13) dotyczącego zgodności:

1. art. 1 pkt 6 ustawy z dnia 4 stycznia 2013 roku o zmianie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, w części dotyczącej art. 42 ust. 8 pkt. 2 w zakresie, w jakim umożliwia stosowanie przymusu bezpośredniego w formie unieruchomienia z użyciem "albo innych urządzeń technicznych" z art. 2 oraz art. 41 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP;
2. art. 5 ustawy z dnia 4 stycznia 2013 roku o zmianie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z art. 2 Konstytucji w zakresie w jakim narusza zakaz odpowiedniej *vacatio legis* oraz zasadę niedziałania prawa wstecz.

Uzasadnienie

Opinia przyjaciela sądu (*amicus curiae*) to znana w praktyce sądów zagranicznych, a w ostatnich latach w kilkudziesięciu sprawach także w Polsce, forma wyrażania poglądu przez organizacje pozarządowe lub

ekspertów w ramach toczących się postępowań sądowych. Zgodnie z założeniami opinia przyjaciela sądu ma pomóc sądowi we wszechstronnym i wieloaspektowym rozpatrywaniu sprawy, z uwzględnieniem szczególnych poglądów i argumentów, które nie zawsze mogą być przedstawione przez strony postępowania.

Obywatelskie Forum Legislacji jest ekspercką grupą roboczą od 2009 r. działającą przy Fundacji im. Stefana Batorego. Forum ma charakter nieformalny i nie stanowi odrębnej osoby prawnej. Fundacja im. Stefana Batorego jedynie zapewnia wsparcie techniczne dla możliwości działania Forum, natomiast nie ponosi odpowiedzialności za stanowiska czy opinie wyrażane przez Forum lub też przez poszczególnych jej członków.

Głównym priorytetem Obywatelskiego Forum Legislacji są działania na rzecz poprawy jakości i transparentności systemu stanowienia prawa w Polsce. W skład Obywatelskiego Forum Legislacji wchodzi osoby uczestniczące w procesie legislacyjnym w charakterze ekspertów, partnerów społecznych, obserwatorów lub lobbystów, w tym przedstawiciele organizacji pozarządowych, środowisk akademickich i naukowych, kancelarii prawnych i firm specjalizujących się w public relations. Obywatelskie Forum Legislacji współpracuje też z innymi instytucjami zainteresowanymi poprawą procesu legislacyjnego, takimi jak PKPP Lewiatan, czy Polskie Towarzystwo Legislacyjne. W swojej działalności Obywatelskie Forum Legislacji wielokrotnie przedstawiało opinie na temat procesu stanowienia prawa i propozycje jego naprawy. Miało to miejsce między innymi podczas seminariów prowadzonych przez Kancelarię Prezydenta RP, w dyskusjach na forum komisji sejmowych, spotkaniach z parlamentarzystami, przedstawicielami Rządowego Centrum Legislacji, na seminariach i konferencjach, w wystąpieniach publicznych i artykułach prasowych, pismach i petycjach.

Członkowie Obywatelskiego Forum Legislacji z niepokojem obserwowali proces prac nad nowelizacją ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Uważamy, że w pracach nad tą ustawą doszło do wielu błędów w procesie stanowienia prawa. W związku z powyższym uznaliśmy za zasadne zwrócić się do Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem o zgodę na przedstawienie opinii przyjaciela sądu.

Zadaniem opinii „przyjaciela sądu” byłoby przedstawienie przebiegu procesu legislacyjnego dotyczącego zaskarżonej przez Prezydenta RP ustawy z dnia 4 stycznia 2013 roku o zmianie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (sygn. Kp 1/13) i wpływu jakie podejmowane w tym procesie decyzje miały na treść ustawy. W naszej ocenie, to tryb procedowania w parlamencie nad powyższą ustawą mógł mieć wpływ na sytuację przedstawioną w zarzucie podniesionym w pkt 2 wniosku Prezydenta w powyższej sprawie. Niepozostawienie Prezydentowi RP przez Marszałka Sejmu 21-dniowego terminu na decyzję dotyczącą podpisania powyższej ustawy, w wyniku czego skutkiem podpisania ustawy przez Prezydenta byłoby naruszenie standardu odpowiedniej *vacatio legis* i zakazu działania prawa wstecz, mogło być spowodowane w naszej ocenie przebiegiem procesu legislacyjnego dotyczącego tej ustawy. Przedstawione przez nas argumenty mogłyby pokazać szerszy kontekst całej sprawy, a także najpoważniejsze mankamenty związane z

wykonywaniem wyroków Trybunału Konstytucyjnego w kontekście przygotowywania projektów senackich ustaw.

Jak zauważył Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 16 stycznia 2006 r. w sprawie o sygn. akt SK 30/05 „brak dwuinstancyjności postępowania oraz zasada prawdy obiektywnej, jako podstawa postępowania przed TK, uzasadniają uwzględnianie w postępowaniu o kontrolę konstytucyjności ocen przedstawianych przez organizacje społeczne”. Korzystanie z takich ocen służy, zdaniem Trybunału, sformułowaniu opinii pozwalającej na bardziej wszechstronną ocenę analizowanego zagadnienia i zwiększenie społecznej akceptacji rozstrzygnięć Trybunału oraz społeczną kontrolę władzy.

Wyrażamy nadzieję, że głos Obywatelskiego Forum Legislacji w powyższej sprawie mógłby przyczynić się do zwrócenia uwagi Trybunału Konstytucyjnego na problematykę wiążącą się ze standardami prawidłowego procesu stanowienia prawa w Polsce. Jeżeli Szanowny Pan Prezes uzna za zasadne zwrócenie się do Obywatelskiego Forum Legislacji o zajęcie stanowiska w przedmiotowej sprawie, ze względu na tryb pracy i rozpatrywanie spraw przez Trybunał Konstytucyjny, uprzejmie prosimy o wyznaczenie nam terminu na przedstawienie opinii przyjaciela sądu.

W imieniu członków Obywatelskiego Forum Legislacji:

- dr Adam Bodnar, Helsińska Fundacja Praw Człowieka
- Piotr Frączak, prezes Ogólnopolskiej Federacji Organizacji Pozarządowych
- Krzysztof Izdebski, Stowarzyszenie Liderów Lokalnych Grup Obywatelskich
- doc. dr hab. Krzysztof Jasiołkowski, Instytut Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk
- adw. Paulina Kieszkowska-Knapik, partner Baker & McKenzie Gruszczynski i Wspólnicy, Kancelaria Prawna sp.k.
- Grażyna Kopińska, Program Odpowiedzialne Państwo Fundacji im. Stefana Batorego
- dr Urszula Kurczewska, Szkoła Główna Handlowa
- dr Grzegorz Makowski, Program Odpowiedzialne Państwo Fundacji im. Stefana Batorego
- Anna Mazgal, Trust for Civil Society in Central and Eastern Poland
- Witold Michałek, Business Centre Club
- dr Małgorzata Molęda-Zdziech, Szkoła Główna Handlowa
- Artur Pietryka, aplikant adwokacki, współpracownik Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka
- dr Agnieszka Rymsza, kierownik Zespołu ds. Rzecznictwa Fundacji Synapsis
- Katarzyna Sadło, Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego
- Tomasz Schimanek, Akademia Rozwoju Filantropii w Polsce
- Rafał Szymczak, Profile
- Piotr Wąglowski, VaGla.pl Prawo i Internet
- Agata Waclawik-Wejman, prezes zarządu Instytutu Prawa i Społeczeństwa
- Grzegorz Wiaderek, Instytut Prawa i Społeczeństwa
- Anna Wojciechowska-Nowak, Program Odpowiedzialne Państwo Fundacji im. Stefana Batorego
- Kuba Wygnański, Pracownia Badań i Innowacji Społecznych STOCZNIA
- dr Tomasz Zalański, Kancelaria Domański, Zakrzewski, Palinka sp.k.

- Grzegorz Ziemiak, Instytut Demokracji
- dr Andrzej Zybala, Krajowa Szkoła Administracji Publicznej

Łzy i smutek

Grażyna Kosińska

Grażyna Kosińska
ekspert Programu Odpowiedzialne Państwo